

Tholstrup: Jeg skal anerkende, at det nuværende mineselskab vil ofre de 2½ mill. kr., der er tilbage i likvide midler, og de maskiner og det øvrige materiel, der kunne være reddet ved en likvidation. Men jeg synes alligevel, man fra regeringens side har gjort for lidt i retning af at prøve på at få de pågældende til at deltage på lige fod een gang til. Jeg synes som sagt, at regeringen i for høj grad har nøjedes med at se det fra den ene side og ikke tilstrækkeligt — jeg ved det selvfølgelig ikke bestemt, men det er mit indtryk, også af de forhandlinger, der har fundet sted forud — har prøvet på at få de fremmede med een gang til.

Hvad angår kryolitten, så var der jo tale om et nyt stof, som fik større og større anvendelse, og som i sådanne mængder kun fandtes deroppe, medens bly findes mange steder og der derfor slet ikke kan regnes med noget blyeventyr i lighed med kryoliteventyret. Kryolit er måske netop også en af de ting, man kunne være heldig at finde ved en videre efterforskning i de sydligere dele af Grønland, hvor man altså samtidig kunne opnå et gode for grønlænderne.

Der er ikke noget af det, den højtærede statsminister sagde, som kan overbevise mig om, at min vurdering er forkert. Jeg synes, jeg har vurderet det sundt og fornuftigt, og kan derfor ikke ændre mit synspunkt: at man bør standse her.

Alfred Jensen: Jeg kan givetvis på grundlag af det materiale, der foreligger her ved lovforslagets behandling, ikke optage nogen diskussion med den højtærede statsminister om, hvorvidt det vil blive billigere eller dyrere at efterforske Grønlands undergrund, hvis man lader aktieselskabet gå i likvidation og staten selv foretager efterforskningen; det er jeg naturligvis afskåret fra. Det er jo også et spørgsmål, under hvilke former en sådan efterforskning skal ske, og hvor meget man vil ofre derpå. Jeg gør iøvrigt opmærksom på, at det, vi har vendt os imod, er ikke, at man ofrer penge på efterforskningen og ofrer mange penge på den, men det er de former, hvorunder det sker — altså det aktieselskab, der her er tale om. Det var det, der var min hovedindvending imod, at der pumpes flere penge ind i foretagendet.

Endvidere synes jeg, det er noget beskæmmende, at der kun er et par grønlændere beskæftiget ved dette arbejde. Jeg synes ikke, man har lov til at anlægge den betragtning, som statsministeren gjorde, da han sagde, at det er billigere at transportere en arbejder fra Danmark op til Mesters Vig, end det er at transportere en grønlænder fra Vestgrønland til Østgrønland. Det kan da vist ikke være afgørende. Jeg mener, man skylder grønlænderne at drage omsorg for, at de på dette punkt får mulighed for at få beskæftigelse og fortjeneste ved de arbejder, der skal foretages i Grønland i forbindelse med udnyttelsen af de rigdomme, der bliver tale om, og jeg synes derfor, man i nogen grad bør lade sådanne økonomiske betragtninger træde i baggrunden. Vi skylder grønlænderne, at så mange som muligt får en chance for at overgå til moderne beskæftigelse og sikre sig den fortjeneste, der kan være forbundet dermed.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Jeg skal blot i allerstørste korthed sige til det ærede medlem hr. Tholstrup, at han handler ikke ret, når han siger, at vi ikke fra regeringens side har undersøgt mulighederne for at søge at gøre de private aktionærer interesserede i en fortsættelse. Alle muligheder i den retning er undersøgt, og det er det ærede medlem bekendt, at lovforslaget i sin nuværende form fremkommer netop efter forhandling med Nordisk Mineselskab, dets bestyrelse og repræsentanter for dets aktionærer.

For at undgå misforståelse vil jeg sige til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, at det er klart, at hvis der fremover bliver beskæftigelsesmuligheder i Østgrønland i større format, hvor tekniske forudsætninger for grønlændernes anvendelse foreligger, er det givet, at grønlandske arbejdere skal have anledning til mindst på lige fod — alt efter deres tekniske kunnen — dér at arbejde sammen med skandinaviske arbejdere.

Jeg er ked af den drejning, det ærede medlem gav min udtalelse: at det er dyrere at få arbejdskraft transporteret fra Danmark til Grønland end fra Vestgrønland til Østgrønland. Det må ikke stilles op på den måde, det ærede medlem gjorde det, og jeg er overbevist om, at den opfattelse, jeg her tolker, ikke alene er en opfattelse, vi har her i folketin-